

עם מי מדבר הקב"ה, ועם מי לא?!

1. (ט) ויאמרו אליו איזה שרה אשתך ויאמר הנה באהל: (י) ויאמר טוב אשוב אליו כעת חיה והנה בן לשרה אשתך ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריו: (יא) ואברהם ושרה זקנים באים בימים חדל להיות לשרה ארץ פגשים: (יב) ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה לי עדנה ואדני זקן: (יג) ויאמר ה' אל אברהם למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנם אלד ואני זקנת: (יד) היפלא מה דבר למועד אשוב אליו כעת חיה ולשרה בן: (טו) ותכחש שרה לאמר לא צחקתי כי יראה ויאמר לא כי צחקת: בראשית פרק יח

2. (טז) ויאמר אלהים אל אברהם שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה: (טז) וברכתי אתה וגם נתתי ממנה לך בן וברכתי והיתה לגוים מלכי עמים ממנה יהיו: (יז) ויפל אברהם על פניו ויצחק ויאמר בלבו הלבן מאה שנה יולד ואם שרה הבת תשעים שנה תלד: (יח) ויאמר אברהם אל האלהים לו ישמעאל יחיה לפניך: (יט) ויאמר אלהים אבל שרה אשתך ילדת לך בן וקראת את שמו יצחק והקמתי את בריתי אתו לברית עולם לזרעו אחריו: (כ) ולישמעאל שמעתיך הנה ברכתי אתו והפריתי אתו והרביתי אתו במאד מאד שנים עשר נשיאם יוליד ונתתיו לגוי גדול: (כא) ואת בריתי אקים את יצחק אשר תלד לך שרה למועד הזה בשנה האחרת: (כב) ויכל לדבר אתו ויעל אלהים מעל אברהם: בראשית פרק יז

3. רבי יוחנן בשם רבי לעזר בי רבי שמעון: לא מצינו שדיבר המקום עם אשה, אלא עם שרה בלבד והא כתיב: "אל האשה אמר הרבה ארבה" וגו' אמר רבי יעקב דכפר חנין: על ידי התורגמן. והא כתיב: "ויאמר יי' לה שני גוים בבטןך" ? אמר רבי בא בר כהנא: הדיבור נפלה לה. אמר רבי בירי: כמה כירכורי כירכורים, הקב"ה מתאוה לשמוע שיחתן של צדקניות ויאמר: "לא כי צחקת".

4. "ויאמר לא כי צחקת" תני דבי ר' חגאי: אמהות נביאות הן דכתיב: "ויאמר לא כי צחקת". מדרש הגדול, וירא

5. "אל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרונך" וגו' ר' יהודה בר' סימון ר' יוחנן ב שם ר' אלעזר בר' סימון: מעולם לא ניזקק הקב"ה להשיח עם אשה אלא עם אותה צדקת, אף היא על ידי עילא. ר' אבא בר כהנא בשם ר' בירי כמה כירכורין כירכר בשביל להשיח עימה – "ויאמר לא כי צחקת" (בראשית יח טו). והא כתיב: "ותקרא שם ה' הדובר אליה" וגו' (בראשית טז ג) ? ר' יהושע בר נחמ' בשם ר' אידו: על ידי מלאך. ונהכתיב: "ויאמר ה' לה" (בראשית כה כג) ? ר' לוי בשם ר' חמא בר' חנינא: על ידי מלאך. ר' לעזר בשם ר' יוסי בן זימרא: על ידי שם. בראשית רבה פרשה כ

6. תנו רבנן: ארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות נתנבאו להם לישראל, ולא פחתו ולא הותירו על מה שכתוב בתורה, חוץ ממקרא מגילה... שבע נביאות מאן נינהו? שרה, מרים, דבורה, חנה, אביגיל, חולדה, ואסתר. בבלי מגילה יד ע"א

7. בבראשית רבה (בראשית רבה סז, ו) "אמר רבי חנינא בן פזי: האמהות נביאות היו". והא דפרק קמא דמגילה ד"תנו רבנן: ..ושבע נביאות נתנבאו להם לישראל ולא פחתו ולא הותירו" כו', ואמרו בגמרא: "שבע נביאות מאן נינהו, שרה ומרים דבורה וחנה ואביגיל וחולדה ואסתר" דמשמע ששאר האמהות לא היו נביאות. יש לומר שהן אגדות חלוקות,

רבי אליהו מזרחי (הרא"ם) בראשית פרק כט

8. ומנין שכל האבות והאמהות נקראו נביאים ? שנאמר "ויתהלכו מגוי אל גוי ומממלכה אל עם אחר...אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו" (דברי הימים א טז)... אלו מ"ח נביאים וז' נביאות שנתנבאו להן לישראל ונכתבו בכתובים.

סדר עולם רבה פרק כא

9. ראה כמה גדולות ונוראות עשה הקב"ה עם שרה אמנו, שעם כל הנשים הצדקניות דבר עמהם ע"י מלאך, ועם שרה ע"פ הדבור, שנאמר ויאמר לא כי צחקת (שם יח טו), לא אמר הכתוב כי צחקה, לא כי צחקת.

פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) בראשית פרק כג

10. (ט) כי כלם מיראים אותנו לאמר ירפו ידיהם מן המלאכה ולא תעשה ועתה חזק את ידי: (י) ואני באתי בית שמעיה בן דליה בן מהיטבאל והוא עצור ויאמר נועד אל בית האלהים אל תוך ההיכל ונסגרה דלתות ההיכל כי באים להרגך ולילה באים להרגך: (יא) ואמרה האיש כמוני יברח ומי כמוני אשר יבוא אל ההיכל וחי לא אבוא: (יב) ואפירה והנה לא אלהים שלחו כי הנבואה דבר עלי וטוביה וסנבלט שברו: (יג) למען שכור הוא למען אירא ואעשה בן וחסאתי והיה להם לשם רע למען יחרפוני: פ (יד) זכרה אלהי לטוביה ולסנבלט כמעשיו אלה וגם לנועדיה הנביאה וליתר הנביאים אשר היו מיראים אותי: נחמיה פרק ו

11. ואמר רבי אלעזר: אף מרים בנשיקה מתה, אתיא שם שם ממש. ומפני מה לא נאמר בה על פי ה' – מפני שגנאי הדבר לאומרו.

12. ויאמר ה' לה. לא שנודק דבר קדשו ממש להשיח עם אשה מעולם זולתי עם שרה כדררשי, אלא ע"י שם בן נח כהן צדק שחי אח"כ נ"א שנה, כי כל ימי חיי שם היו ת"ר שנה פחות שתי שנים, ועכשיו נמצא שהוא בן תקמ"ז שנה.

שכל טוב בראשית פרק כה

13. ומי אמרינן אין חוששין שמא גררה חולדה? והא קתני סיפא: מה שמשייר יניחנו בצנעה, שלא יהא צריך בדיקה אחריו! – אמר אביי: לא קשיא; הא – בארבעה עשר, הא – בשלשה עשר. בשלשה עשר דשכיח ריפתא בכולהו בתי – לא מצנעא, בארבעה עשר דלא שכיחא ריפתא בכולהו בתי – מצנעא, – אמר רבא: וכי חולדה נביאה היא? דידעא דהאידינא ארביסר ולא אפי עד לאורתא, ומשיירא ומטמרא?

בבלי פסחים דף ט ע"ב